

LAUSUNTO

3.12.2021

Työ- ja elinkeinoministeriö

VN/13261/2020

LAUSUNTOPYYNTÖ SUOMEN KANSALLISEN BIOTALOUSSTRATEGIAN PÄIVITYKSESTÄ

Ruoantuotanto on merkittävä osa biotaloutta, ja maatalouden sekä tuotteita jalostavan teollisuuden edellytyksiä koskevaa tavoitteiden asetantaa ja sääntelyä on runsaasti meneillään EU-tasolla. Vihreän kehityksen ohjelmaan kuuluva Farm to Fork -strategia on ollut eniten esillä. Useimmat sen tavoitteet ovat kannatettavia, mutta vaikutusarviot ovat vielä monilta osin puutteelliset. Toimeenpanossa on huomioitava, ettei maa- ja elintarviketalouden kehitysedellytyksiä heikennetä suhteessa kolmansiin maihin, mikä aiheuttaisi tuotannon siirtymistä pois Suomesta ja EU:sta.

Biotalousnäkökulmasta ETL korostaa, että tärkeää on säilyttää Suomessa edellytykset ja kysyntä peltotuotannolle, ja meidän pohjoisissa olosuhteissamme tämä edellyttää myös elinvoimaista kotieläintaloutta. Jos eläintuotteiden kulutus kotimaassa vähenee, on järkevää vastaavasti viedä Suomesta eläintuotteita maihin, joissa kulutus on kasvussa. Tämä kompensoisi lisääntyvää kasvituotteiden tuontia. Lisäksi se edesauttaa mm. metsäkadon ja pohjavesipulan torjuntaa kohdemaissa, ja siten vahvistaa globaalia ilmastonmuutoksen ja monimuotoisuuden huomioivaa biotaloutta.

Uusia elintarviketuotteita ja tuotantotapoja kehitetään innovaatioiden avulla vankkaan teknologiseen ja biotekniseen osaamiseen nojaten, mutta perinteinen alkutuotanto pelloilla ja kotieläintaloudessa säilyy vielä pitkään ruoantuotannon valtavirtana. Molemmat tarjoavat erityyppisiä ja eri aikajänteisiä ratkaisuja maailman väestön ruokkimiseen.

Biotalousstrategiassa esillä oleva pellontuotannon käyttö non-food tuotteisiin lisääntynyt, ja sillä voidaan tulevaisuudessa korvata fossiilisia raaka-aineita. Edullisinta tämä on silloin kun sivutuotteiden käyttöä tähän voidaan lisätä, ja siten erityisen tehokkaasti luoda biotalousstrategian painopisteenä olevaa arvonalisää. Elintarvikeketju hyödyntää jo nyt kaikki sivutuotteensa, mutta niiden jalostusastetta pystytään joissakin kohdin edelleen nostamaan, esim. energiakäytöstä rehukäyttöön, tai jopa uusien materiaalien kehittämiseen. Pellontuotteiden jakeiden käyttö myös non-food tuotteisiin ei käytännössä merkittävästi kilpaile ruokakäytön kanssa, vaan pääsääntöisesti kytkös tukee yhteisiä tuotanto- ja prosessi-investointeja. Esimerkkinä ohra- ja perunatärkkelyksen käyttö paperin ja kartongin ainesosana korvaamaan fossiilisia vaihtoehtoja. Mainittakoon myös merkittävä hanke metsäteollisuuden sivujakeiden muokkamiseksi bioteknologian avulla rehuvalkuaiskäyttöön.

Etenkin kotieläinten lannan käyttöä biokaasutuotantoon olisi lisättävä sen moninaisten hyötyjen takia. Lannan energiaa saadaan hyödynnettyä, mikä parantaa eläintuotteiden hiilijalanjälkeä, ja lisäksi ravinteiden kiertoa pystytään etenkin eläinkestittymien alueilla olennaisesti parantamaan. Lisäksi jatkossa olisi laskelmissa huomioitava ilmastohyötynä metaanipäästöjen lasku. Nestemäisten peltobiopolttoaineiden

tuotanto sen sijaan ei liene merkittävä näkymä meillä, sen tuomien varsin vaatimattomien kasvihuonekaasuhyötyjen vuoksi.

Jatkossa lisää merkitystä saava biotalouteen liittyvä tuotos ovat hiilinielut, ja niillä on peltotuotannossakin merkityksensä. Maahan jäävä juurimassa ja muu aines yhdessä maaperän humusta lisäävien tai säilyttävien viljelykeinojen kanssa voi sitoa hiiltä, ja sitä voidaan menetelmien kehittyessä mitata. Normaalisti hiilinielua lisäävät toimet eivät ole ristiriidassa ruoantuotannon kanssa, vaan molemmat tavoitteet voidaan saavuttaa. Maataloustuotannon ja siihen liittyen elintarviketuotteiden hiilijalanjälkiä voidaan alentaa, ja siten vastata kuluttajien ja laajemmin yhteiskunnan asettamiin odotuksiin. Ruoantuotanto tulee kuitenkin säilymään ensisijaisena viljelyn tavoitteena.

Maatalouden lisäksi kalatalous on tärkeä elintarviketuotannon muoto ja sen merkitys tulee olemaan kasvava. Tuore kotimaisen kalatalouden edistämishjelma toimenpiteillään vastaa hyvin tavoitteisiin lisätä kotimaisen kalan tuotantoa ympäristöhuomioiden. Erityisesti vajaasti hyödynnettyjen kalojen elintarviketuotannon lisääminen tuotekehitysinnovaatioiden ja laadunhallinnan avulla tuottaa merkittäviä ympäristöetuja sekä ilmastoon että ravintoketjun näkökulmista. Myös luonnontuotealan on ennustettu kasvavan eri muodoissaan, ja se on huomioitu strategiassa.

Elintarviketeollisuus on ottanut käyttöön materiaalitehokkuuden edistämiseen sitouttavan ohjelman ensimmäisenä toimialana Suomessa. Sen avulla yritykset kiinnittävät entistä painokkaammin huomiota mm. materiaalihävikin tavoitelukuihin ja sivu- ja jätevirtojen minimointiin. Lisäksi elintarvikkeiden pakkaamisessa on käynnissä iso murros; pakkaukset muuttuvat vähemmän materiaalia kuluttaviksi, enemmän biohajotaviksi sekä helposti kierrätettäviksi ja materiaalina uudelleenkäytettäviksi.

Käsillä olevassa biotalousstrategian päivityksessä mainitaan tutkimuksen ja osaamisen sekä digitalisaation lisääntyvä tarve. ETL yhtyy tähän, ja toteaa näiden resursoinnin olevan tärkeä keino tavoitteena olevan arvonnäkökulman luomiselle. Digitalisaation luomat välineet edesauttavat myös lisäarvon todentamista markkinoilla, sekä kotimaassa että viennissä. Tehokas tuotantopanosten käyttö ja kiertotalous sekä muu todennettu vastuullisuus ovat välttämättömiä menestystekijöitä tulevaisuudessa.

ETL panee erityisesti merkille, että biotalousstrategian päivitysluonnoksessa todetaan lainsäädännön mukauttamisen tarve koskien uusia geenitekniikoita. Myös ETL:n käsityksen mukaan tuleviin ympäristö- ja muihin haasteisiin vastaaminen edellyttää turvalliseksi todettujen nopeiden ja tehokkaiden jalostusmenetelmien käyttöönottoa myös EU:ssa ja sen myötä Suomessa. Tarve koskee sekä maatalouden kasvinjalostusta että myös uuden tyyppisten bioprosessointien kehittämistä. NGT-tekniikat tulee perustellusti voida erottaa nykyisestä muuntogeenisyysääntelystä, jonka edellyttämät hyväksyntä- ja tuotemerkintäsäädökset elintarvikkeissa käytännössä estävät niiden käytön EU:ssa. Kansainvälisen kilpailukykyyn säilyttämiseksi lainsäädäntöprosessia olisi kiirehdittävä mahdollisuuksien mukaan.

Kunnioitavasti

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO RY

Mikko Käkelä
toimitusjohtaja